

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelmasta 20.6.2023

Vesivoima

- Hallitus vahvistaa energiajärjestelmälle tärkeän säätökykyisen vesivoiman toimintaedellytyksiä.
- Vesilain päivittämisen yhteydessä huolehditaan siitä, että kansantaloudelle ja yleiselle edulle tärkeät hankkeet ovat edelleen mahdollisia.
- Vesivoiman säätökykyä parannetaan vesipuidedirektiivin mahdollistamissa rajoissa.
- Hallitus edistää pumppuvoimahankkeiden toteutumista muun muassa sisällyttämällä ne luvituksen etusijaisuusmenettelyyn ja linjaamalla ne yleisen edun mukaisiksi sekä sisällyttämällä ne kapasiteettimekanismiin
- Hallitus selvittää uusien vesivoimatehoa lisäävien hankkeiden kiinteistöveroluokituksen määräaikaista keventämistä.
- Sähkölaitteiden kannalta tärkeimmät vesivoimakohteet tunnistetaan, jotta yhteiskunnallisia intressejä voidaan yhteensovittaa yhä paremmin.
- Mahdollista lisävesivoiman rakentamista suunnataan sellaisiin vesistöihin, jotka on jo valjastettu sähköntuotantoon.
- Vesivoimalla tuotetun tehon korotusmahdollisuuksia parannetaan kriisitilanteita ajatellen.

Virtavesiä vapautetaan

- Hallitus parantaa vaelluskalojen elinolosuhteita muun muassa ennallistamalla virtavesiä. NOUSU-ohjelmaa jatketaan ja kehitetään. Vähämerkityksellisiä vesivoimaloita puretaan ja vesistöjä palautetaan luonnontilaan.
- Nykyaikaiset kalatalousvelvoitteet toteutetaan myös pienten patojen osalta. Hallitus päivittää vesilakia siten, että vanhojen vesilupien päivityksen lisäksi niin sanotuille nollevelvoitelaitoksille voidaan asettaa kalatalousvelvoitteita.
- Hallitus vastaa vesipuitedirektiivin vaatimukseen kansallisella lainsäädännöllä.
- Hallitus sujuvoittaa kalatiehankkeiden etenemistä sekä mahdollistaa kokeiluja ja pilotointeja vesistöissä.
- Yhteistoiminnassa alueen toimijoiden kanssa hallitus edistää Heinäveden Palokin koskien ennallistamista uhanalaisten kalakantojen elvyttämiseksi. Samalla edistetään alueen kestävä matkailua.
- Hallitus jatkaa vesiensuojelun tehostamisohjelmaa.

Vähennetään epävarmuutta lupaehtoissa ja luvituksen tuloksessa

- Hallitus tekee lainsäädäntömuutoksia, jotka vähentävät epävarmuuksia lupaharkinnassa sekä tulkintakäytännöissä.
- Vesipuidedirektiivin mahdollistamat kansalliset joustot otetaan käyttöön ja vesienhoitosuunnitelmia tarkastellaan.
- Hallitus arvioi varovaisuusperiaatetta sekä sen tulkinnan vaikutuksia lupaehtoihin ja lupien hyväksymiseen.
- Mahdollisuutta palauttaa lupamääräyksiin lupien tarkastamisen edellytyksiä tarkastellaan ja tarkastelun pohjalta tehdään tarpeelliset lainsäädäntömuutokset. Nykyisin voi syntyä tilanteita, joissa investoinnin luvitus voi estyä, koska lupaharkinnassa ei huomioida mahdollisuutta vähentää esimerkiksi vesistöön syntyviä vaikutuksia muulla samaan vesistöön vaikuttavalla lisätoimenpiteellä.
- Hallitus selkeyttää lainsäädäntöä siten, että ympäristölupaharkinnassa voidaan rajatusti huomioida elinkeinonharjoittajan vapaaehtoisesti hakemuksessaan esittämät kompensatiotoimet samaan haittaan samalla vaikutusalueella ja asettaa niitä koskevia lupaehtoja. Vapaaehtoista kompensatiota voidaan käyttää lupaharkinnassa vähentämään vesistön kuormitusta luvan edellyttämällä tavalla.

Uusiutuvan energian ajankohtaispäivä 18.1.2024

Kysymyksiä keskusteltavaksi

1. Onko vesivoimalla enää mahdollista vastata kasvavaan säädön tarpeeseen?
2. Olisiko vesivoiman tuotannon lisääminen sovitettavissa kasvaviin ympäristövaatimuksiin?
3. Voisiko yhtiöiden vapaaehtoiset ja/tai muualla vesistöissä tehtävät ympäristönhoitotoimet ottaa huomioon vesivoimaitosten luvituksessa? Soveltuisiko ns. Ruotsin malli toimenpiteiden rahoitusratkaisuksi?